

”בראי המחקר”, גיליון מספר 3 (I - 2016)

חינוך ולמידה בגיל הרך בקהילה

מערכת כתב העת ”בראי המחקר”

מנהל המערכת : סעיד ענבוסי

עורכת ראשית : שלומית סדרס- ליבוביץ

עורך משנה : בנימין ווניקוב

עורכת לשונית : שלומית סדרס - ליבוביץ

מידען : בנימין ווניקוב

חברי המערכת : סעיד ענבוסי, חגית גלברג, שרה פנחסי, חיים פוזנר והילה לפיד

הפקה : החברה למתנ”סים, מרכזים קהילתיים בישראל בע”מ (חל”צ)

דבר המערכת

גיליון זה עוסק בחשיבות של מיסוד חינוך ולמידה בגיל הרך במסגרת של מדיניות לאומית, ותרומתם לפיתוח הון אנושי וחברתי בקהילה. כמו כן, בהשלכות החיוביות של מערכת מקומית הנותנת מענה הוליסטי לטיפול בילדים בגיל הרך, כחלק אינטגרלי של תכניות קהילתיות מגוונות בקהילה. בנוסף, הערך המוסף של שותפות ושותפויות של ארגונים בקהילה בגיל הרך ותרומתם לאיכות הטיפול, להכשרה מקצועית של הצוות ולמעורבותם של הורים. כל זאת, מתוך הכרה בצורך לעצב מסגרות המותאמות לערכים, צרכים ונסיבות חיים של הקהילה.

חינוך וטיפול בילדים בגיל הרך הנתמך על ידי הקהילה נתפס כנכס קהילתי ולכן ישנה חשיבות רבה לשיתוף של כל השחקנים הפועלים בזירה החינוכית. ולכן מוצע לשלב את שלושת ערוצי החינוך הקיימים בקהילה: חינוך א-פורמאלי, חינוך בלתי פורמאלי וחינוך פורמאלי. החבירה של הגורמים החינוכיים מבוססת על ההכרה בחשיבות של מעורבות אקטיבית של ילדים החל מהגיל הרך וזאת על מנת לכונן זהות אזרחית משתתפת בגיל המבוגר.

בהקשר זה יוזמות קהילתיות, שותפות ושותפויות שמבססות שיח של אמון והדדיות מוכללים, מאפשרות מענה של תכניות המבוססות על עקרונות חינוכיים קהילתיים ומקשרות בין ילדי הגיל הרך לקהילה. איגום משאבים וכוחות הן ברמה הלאומית והן ברמה המקומית מאפשר טיפול איכותי יותר לילדי הגיל הרך והוא בא לידי ביטוי: בסביבה לימודית עשירה, תמיכה בפיתוח ידע ומיומנויות של הצוות יחד עם הכשרה מקצועית, הנגשת תכניות לילדים ולמשפחה, מענה טוב יותר לצרכים ולרווחה של הילדים והמשפחות בקהילה.

התפיסה של חינוך ולמידה בגיל הרך כחלק אינהרנטי של שירות אשר ניתן בקהילה מביאה לידי ביטוי גישה הוליסטית אשר מתבוננת על מעגלי חייו של הילד והמשפחה. היא מאפשרת שירותים מדורגים לילדים ולמשפחות ככלל ואלו שבסיכון בפרט, כל זאת תחת המטרייה של תמיכה חברתית מוגברת ומעורבות של חברי הקהילה. גישה זו מגבירה את הרב ממדיות, התמיכה החברתית והמעורבות של ההורים וחברי הקהילה. מעורבות פעילה של ההורים תורמת לבניית תכנית לימודים אשר מבוססת על ידע מקומי וקהילתי, יחד עם מעורבות קהילתית אשר תומכת ברווחת הילדים.

לסיכום, מחקרים מצביעים על ההשלכות החיוביות של תכנון ובנייה של מערכת ארצית ומקומית לטיפול בגיל הרך, בהתייחס להיבטים הכלכליים, החברתיים והסביבתיים, עבור הקהילה והחברה. תכניות איכותיות לחינוך וטיפול בגיל הרך אשר פועלות ונתמכות על ידי הקהילה נתפסות כנכס קהילתי. ולכן הקמה של שירותים קהילתיים ואינטגרטיביים לילדי הגיל הרך תורמת ליצירת הון אנושי ולהגברת החוסן הקהילתי.

תודות

ברצוני להודות לגב' גלית ז'ינו, מנהלת צוות הטמעה מעון בונה קהילה, רשת התחלה חכמה. תרומתה המקצועית לבחירת התכנים של כתב העת באים לידי ביטוי ברבגוניות ההיבטים שמיוצגים בו. המאמרים מייצגים את השילוב של תפיסות חינוכיות קהילתיות בגיל הרך ותרומתן להעלאת רמת הקהילתיות ולביסוס חוסנה של הקהילה.

“עיקר מהותו וערכו של היחיד אינו בזכות היותו יצור מובדל, אלא בזכות

היותו חלק מציבור אנושי גדול” (אלברט אינשטיין)

קריאה מהנה
שלומית סדרס-ליבוביץ